WIKIVORT
הוורטיס שלנו לכולנו

פרשת פנחס

צרור את המדינים וגו'. כי צוררים הם לכם בנכליהם (כה ,יז-יח)

בתפארת יהונתן הקשה, מפני מה לא היו המדינים יכולים לטעון כלפי ישראל את הטענה הידועה: "דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין", שהרי סוף סוף מי אמר לישראל להתפתות אחריהם ולחטוא, עיין שם.

ונראה לבאר בזה בשני אופנים.

ראשית יש לומר, דבמדינים לא שייך כלל הכלל של "דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין". דהנה טעם דין זה הוא, משום שהמשלח סבור היה שלא ישמע לו השליח, וכמו שכתב הסמ"ע בחושן משפט סימן קפ"ב. ואם כן, כל זה שייך דווקא במקום שהמשלח לא היה בטוח שהדבר ייעשה. אבל כאן, הרי כל כוונת המדינים היתה להכשיל את ישראל בפועל, ורצו בדווקא שישמעו להם וייכשלו על ידם. וממילא לא שייך לומר בזה את הסברא שהיה להם לסבור שלא ישמעו להם.

ועוד יש לומר, דטענת "דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין" אינה טענה שאומרים אותה מעצמנו עבור החוטא, אלא צריך שהוא עצמו יטען כן. וכיון שהמדינים לא טענו טענה זו, הרי זו גופא ראיה שנתכוונו להכשיל את ישראל, ולא שייך לפוטרם מצד סברא זו.

וראיה לזה מצינו בגמרא בסנהדרין (כט, א) לגבי מסית, שאין אומרים בו "דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין", משום דאיהו לא טעין, אנן נטעון ליה. ומשמע מזה, שטענה זו צריכה להיטען על ידי האדם עצמו, וכשאינו טוען אותה אין אנו טוענים אותה עבורו. ולפי זה אף במדינים, מאחר שלא טענו כן, אין מקום לפוטרם בטענה זו.

מקור: רבי חיים קנייבסקי שליט"א